Yerinde Ya?lanma Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yerinde Ya?lanma Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33254

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yerinde Ya?lanma Ölçe?i, ya?l? bireylerin kendi evlerinde veya topluluklar?nda ba??ms?z ve güvenli bir ?ekilde ya?ama isteklerini ve yeterliliklerini de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, 2017 y?l?nda Kal?nkara ve Kap?k?ran taraf?ndan geli?tirilmi? olup, ya?l? bireylerin alg?lad?klar? sosyal destek, fiziksel yeterlik ve ula??labilir sosyal destek düzeylerini ölçen üç faktörlü, 15 maddelik bir yap?ya sahiptir. Ölçe?in geli?tirme çal??mas?, Türkiye ba?lam?nda ya?l?l?k ara?t?rmalar?na önemli bir katk? sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Yerinde Ya?lanma, Gerontoloji, Ya?l?l?k, Sosyal Destek, Fiziksel Yeterlik, Psikometrik Özellikler, Ya?am Kalitesi.

Yazarlar

Velittin Kal?nkara, ?erife Kap?k?ran

Amaç

Yerinde Ya?lanma Ölçe?i'nin temel amac?, ya?l? bireylerin kendi ya?am ortamlar?nda kalma arzular?n? destekleyen çevresel ve ki?isel faktörleri güvenilir ve geçerli bir biçimde ölçmektir. Bu ölçek, ya?l?lar?n ya?am kalitelerini, ba??ms?zl?k düzeylerini ve çevrelerindeki sosyal destek a?lar?n?n etkinli?ini belirlemede ara?t?rmac?lara ve sosyal hizmet uzmanlar?na pratik bir araç sa?lamay? hedefler.

Ölçek geli?tirme süreci, özellikle Türkiye'deki ya?l? popülasyonunun kültürel ve sosyal dinamiklerine uygun bir de?erlendirme arac? olu?turmay? amaçlam??t?r. Elde edilen veriler, ya?l? politikalar?n?n ve hizmetlerinin bu bireylerin ihtiyaçlar?na göre ?ekillendirilmesine olanak tan?r.

Yap?

Yerinde Ya?lanma Ölçe?i, bireylerin kendi evlerinde ya?lanma deneyimlerini etkileyen üç temel psikososyal ve fiziksel boyutu ölçen çok boyutlu bir yap?y? temsil eder. Bu faktörler, ya?l? bireyin çevresiyle etkile?imini, özerkli?ini ve memnuniyetini kapsamaktad?r.

Ölçek, toplam 15 maddeden olu?makta ve a?a??daki üç alt faktör alt?nda toplanmaktad?r:

Alg?lanan Sosyal Destek: Bireyin evinde ya?amaktan duydu?u memnuniyeti ve çevresinden ald??? subjektif deste?i ifade eder.
Fiziksel Yeterlik: Bireyin çevredeki aktiviteleri ba??ms?z bir ?ekilde yerine getirebilme

ARABPSYCHOLOGY.COM

kapasitesini ve hareketlili?ini ölçer.
Elde Edilebilir Sosyal Destek: Bireyin akrabalar? veya sosyal çevresiyle kurdu?u, somut yard?ma dönü?ebilecek ili?kilerin varl???n? ve ula??labilirli?ini de?erlendirir.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini belirlemek amac?yla hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. AFA sonucunda, ölçe?in toplam 15 maddeden olu?an ve üç faktörlü bir yap?y? temsil etti?i tespit edilmi?tir. Bu faktörler, ölçe?in teorik yap?s?yla uyumlu bulunmu?tur.

DFA ise AFA ile ortaya konan üç faktörlü modelin do?rulan?p do?rulanmad???n? test etmek için gerçekle?tirilmi?tir. Yap?lan analizler, modelin veriyle uyumlu oldu?unu ve ölçe?in yap? geçerli?ine sahip oldu?unu göstermi?tir. Bu durum, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Yerinde Ya?lanma Ölçe?i'nin iç tutarl?l???, **Cronbach Alfa Katsay?s?** hesaplanarak belirlenmi?tir. Elde edilen de?erler, ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir.

Ölçe?in genel güvenirlik katsay?s? (tüm ölçek için) **.90** olarak bulunmu?tur. Alt faktörler baz?nda ise iç tutarl?l?k katsay?lar? ?u ?ekildedir: Birinci faktör (Alg?lanan Sosyal Destek) için **.85**, ikinci faktör (Fiziksel Yeterlik) için **.84** ve üçüncü faktör (Elde Edilebilir Sosyal Destek) için **.85** olarak tespit edilmi?tir. Bu de?erler, ölçe?in farkl? alt boyutlar?nda bile tutarl? ölçümler yapabildi?ini ortaya koymaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya ç?karmak için kullan?lan **Faktör Analizi**, 15 maddenin üç ayr? faktöre da??ld???n? göstermi?tir. Faktörlerin madde da??l?m? ?öyledir:

Faktör 1 (Alg?lanan Sosyal Destek): 6 madde.
Faktör 2 (Fiziksel Yeterlik): 5 madde.
Faktör 3 (Elde Edilebilir Sosyal Destek): 4 madde.

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, bu üç faktörlü yap?n?n örneklem verileriyle uyum içinde oldu?unu ve dolay?s?yla ölçe?in yap?sal modelinin sa?lam oldu?unu teyit etmi?tir.

Enstrüman

ARABPSYCHOLOGY.COM

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek)

Format: Ka??t tabanl? anket veya dijital uygulama.

Dil Durumu: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ya?l? Bireyler (Gerontolojik Popülasyon)

Ya? Grubu: Yeti?kinlik ve ileri ya? gruplar?.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan, kendi evinde kalmaya devam eden ya?l? bireyler.

Test Metodolojisi: Bireylerin maddelere ne derece kat?ld???n? belirten 5'li Likert Ölçe?i kullan?lm??t?r (1=Kesinlikle Kat?lm?yorum, 5=Kesinlikle Kat?l?yorum). Yüksek puanlar, yerinde ya?lanmaya yönelik daha yüksek olumlu alg? ve yeterlili?i i?aret eder.

Anahtar Kelimeler

Yerinde Ya?lanma Ölçe?i, Ya?l? Sorunlar?, Cronbach Alfa, Do?rulay?c? Faktör Analizi, Derecelendirme Ölçe?i, Geriatri.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Velittin Kal?nkara

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Kurumsal E-posta Adresleri: vkalinkara@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?il.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2017 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Kullan?m izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Velittin Kal?nkara ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. ?leti?im e-posta adresi: **vkalinkara@gmail.com**

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: yerinde-yaslanma-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Kal?nkara, V., & Kap?k?ran, ?. (2017). Yerinde Ya?lanma Ölçe?inin geli?tirilmesi ve psikometrik özellikleri. *Ya?l? Sorunlar? Ara?t?rma Dergisi*, *10*(2), 54-66.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yerinde Ya?lanma Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

Ölçek 3 faktörlü 15 maddeden olu?maktad?r.

Alg?lanan Sosyal Destek (5m): Evimde ya?amaktan memnunum.
Fiziksel Yeterlik (10m): Çevrede istediklerimi yapabiliyorum.
Elde Edilebilir Sosyal Destek (12m): Akrabalar?mla bir arada oluruz.

Derecelendirme: 5'li Likert (1=kesinlikle kat?lm?yorum, 2=kat?lm?yorum, 3=karars?z?m, 4=kat?l?yorum ve 5=kesinlikle kat?l?yorum)

ARABPSYCHOLOGY.COM